

CENTRUM ANALIZ REGIONALNYCH
I LOKALNYCH

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2013

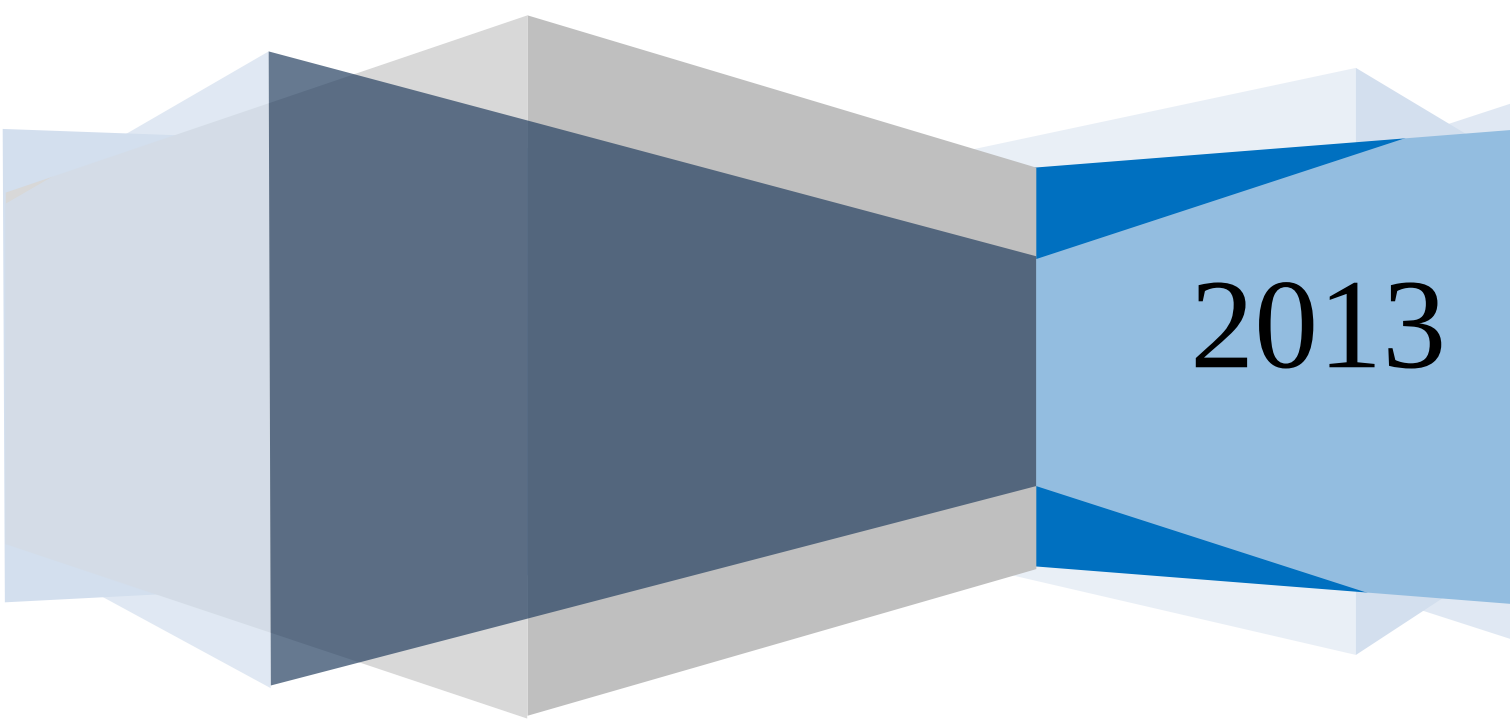
Województwo łódzkie

Dr hab. prof. SGH Hanna Godlewska-Majkowska

Dr Agnieszka Komor

Dr Patrycjusz Zarębski

Mgr Magdalena Typa

2013

Warszawa, październik 2013

Wstęp

Niniejszy raport powstał w wyniku zastosowania wyników badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem prof. SGH dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów, w celu możliwie jak najlepszego uchwycenia istotnych dla inwestora cech regionów, rozpatrywanych ogólnie oraz z punktu widzenia specyfiki działalności gospodarczej oraz wielkości inwestycji.

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej (PAI) oceniają walory lokalizacyjne regionów. W wersji uproszczonej są obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Są to wskaźniki PAI1 odnoszące się do całości gospodarki regionalnej/narodowej (PAI1_GN) oraz do wybranych sekcji: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - turystyki i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

Oprócz tego są opracowane wskaźniki wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych tylko na tym poziomie województw lub makroregionów. Umożliwiają znacznie szerszy zakres kontekstu ocen ich atrakcyjności inwestycyjnej. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, a także w odniesieniu do ww. sekcji gospodarki (PAI2_C, PAI2_G, PAI2_I, PAI2_M).

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie współpracującego z Instytutem Przedsiębiorstwa Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych: www.caril.edu.pl, a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

1. Charakterystyka gospodarki regionalnej województwa łódzkiego

Województwo łódzkie jest położone w centrum Polski, a zarazem w centrum Europy. Jest to region o tradycjach przemysłowych, kojarzony z włókiennictwem i przemysłem odzieżowym. Obecnie w oparciu o trzecie pod względem liczby mieszkańców miasto w Polsce - Łódź, rozwijają się dynamicznie w tym regionie inne rodzaje przemysłu, szczególnie produkcja sprzętu AGD oraz biotechnologiczny.

Atuty województwa stanowią:

- znakomite położenie komunikacyjne - w województwie powstaje węzeł autostrad (w okolicach Strykowa), dzięki czemu województwo będzie miało najlepszą w Polsce lokalizację dla inwestycji przeznaczonych na rynek krajowy,
- dostęp do dużych zasobów pracy, nie tylko w postaci tanich pracowników o niskich kwalifikacjach, ale także wykwalifikowanych pracowników, co jest możliwe dzięki obecności licznych szkół wyższych oraz szkolnictwa zawodowego,
- duży potencjał naukowo - badawczy łódzkich szkół wyższych i ośrodków naukowych¹,
- znaczne zasoby duże zasoby węgla brunatnego, dzięki czemu województwo dysponuje nadwyżką taniej energii elektrycznej,
- bardzo duże zasoby wód termalnych, które mogą być podstawą rozwoju energii odnawialnej oraz rozwoju funkcji uzdrowiskowych regionu,
- atrakcyjne oferty inwestycyjne dla inwestorów w podstrefach specjalnych stref ekonomicznych.

Zbiorną charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa łódzkiego

Wyszczególnienie	Województwo łódzkie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy			
PKB per capita w 2010 r. (zł/osoba)	34180	37096	-
Liczba ludności (osoby stan na stan na 31 XII 2012)	2524651	38533299	6,6%
Potencjał zasobów pracy			
Absolwenci szkół wyższych w 2012 r. (osoby)	28999	484999	6,0%

¹W roku 2010 do najlepszych w Polsce jednostek naukowych Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zaliczyło: Wydział Chemiczny, Wydział Mechaniczny, Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska oraz Wydział Biotechnologii i Nauk o Żywności Politechniki Łódzkiej, Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN w Łodzi, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Centrum Matki Polki w Łodzi, Wydział Nauk Biomedycznych i Kształcenia Podyplomowego oraz Wydział Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, Instytut Medycyny Pracy im. Profesora Jerzego Nofera w Łodzi, Instytut Biologii Medycznej PAN w Łodzi oraz Międzynarodowy Instytut PAN - Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii w Łodzi.

Absolwenci szkół średnich w 2012 r. (osoby)	25971	421317	6,2%
Liczba pracujących w 2012 r. (osoby)	933578	13911203	6,7%
Struktura pracujących w 2012 r.	sektor rolniczy 19,2% sektor przemysłowy 28,4% sektor usługowy 52,4%	sektor rolniczy 17,1% sektor przemysłowy 27,4% sektor usługowy 55,5%	
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie			
Nakłady inwestycyjne w 2011 r. (mln zł)	2384,7	73704,4	3,2%
Kapitał spółek w 2011 r. (mln zł)	4998,8	194160,6	2,6%
Specjale strefy ekonomiczne w województwie			
– SSE Łódzka, podstrefa: gm. Aleksandrów Łódzki, gm. Brójce, gm. Kleszczów, gm. Koluszki, gm. Ksawerów, gm. Opoczno, gm. Paradyż, gm. Sławno, gm. Stryków, gm. Tomaszów Mazowiecki, gm. Ujazd, gm. Widawa, gm. Wieluń, gm. Wola Krzysztoporska, gm. Wolbórz, gm. Wróblew, gm. Zgierz, gm. Żychlin, m. Bełchatów, m. Konstantynów Łódzki, m. Kutno, m. Łęczyca, m. Łowicz, m. Łódź, m. Ozorków, m. Piotrków Trybunalski, m. Radomsko, m. Rawa Mazowiecka, m. Sieradz, m. Skierniewice, m. Tomaszów Mazowiecki, m. Zduńska Wola, m. Zgierz – SSE Starachowicka, podstrefa: gm. Mniszków			
Wyróżniające oceny PAI _2 i RAI (klasa A, B i C)			
Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna PAI_2	Gospodarka narodowa klasa C Przemysł pracochłonny klasa B Handel klasa C		
Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna RAI	Gospodarka narodowa klasa B Handel klasa B Turystyka klasa B Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna klasa C		
Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN			
Powiaty	Klasa A	Łódź, bełchatowski, Piotrków Trybunalski, Skierniewice	
	Klasa B		
Gminy	Klasa A	Ksawerów (2), Zduńska Wola (1), Kutno (1), Łęczyca (1), Łowicz (1), Rawa Mazowiecka (1), Zgierz (1), Skierniewice (1), Aleksandrów Łódzki (3), Andrespol (2), Brzeziny (1), Łódź (1), Bełchatów (1), Kleszczów (2), Nowosolna (2), Radomsko (1), Rzgów (3), Tomaszów Mazowiecki (1), Konstantynów Łódzki (1), Piotrków Trybunalski (1), Pabianice (1)	
	Klasa B	Sieradz (1), Pabianice (2), Głowno (1), Ozorków (1), Rawa Mazowiecka (2), Stryków (3), Szczerców (2), Tuszyn (3), Działoszyn (3), Rząśnia (2), Sulmierzyce (2)	

Źródło: opracowanie własne.

Województwo łódzkie dostarczyło w 2010 r. 6,1% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 34180 zł, przy średniej dla Polski 37096 zł. Wynik ten plasuje województwo na 6 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2003-2010 wyniosła 163%, przy średniej dla Polski równej 168%.

W porównaniu do całego kraju, struktura zatrudnienia w województwie charakteryzuje się stosunkowo niskim udziałem sektora usług 52,4% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 19,2% i 28,4% pracujących (GUS, BDR 2013).

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2013 to 2524651 mieszkańców, co stanowiło 6,6% ludności Polski. W województwie łódzkim struktura wieku w roku 2012 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 17,1% osób, produkcyjny: 62,9% i poprodukcyjny: 20% (Polska analogicznie: 18,3%, 63,9% i 17,8%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa w sierpniu 2013 r. 13,7%, dla porównania w Polsce - 13%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2013 wyniosło 3430,8 zł, czyli 91% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 29 uczelni wyższych, w których kształcą się 102 tys. studentów, czyli 6,1% studentów w skali kraju. W województwie do szkół zasadniczych uczęszcza 5,2% uczniów województwa, natomiast do techników 5,8%.

Sektory strategiczne dla województwa ujęte w strategii rozwoju regionalnego to przede wszystkim: energetyka, logistyka, włókiennictwo, rolno-spożywczy, budowlany, chemiczny, biotechnologia

Preferencyjne warunki prowadzenia działalności gospodarczej występują w województwie m.in. w 2 Specjalnych Strefach Ekonomicznych takich jak:

- SSE Łódzka, podstrefa: gm. Aleksandrów Łódzki, gm. Brójce, gm. Kleszczów, gm. Koluszki, gm. Ksawerów, gm. Opoczno, gm. Paradyż, gm. Sławno, gm. Stryków, gm. Tomaszów Mazowiecki, gm. Ujazd, gm. Widawa, gm. Wieluń, gm. Wola Krzysztoporska, gm. Wolbórz, gm. Wróblew, gm. Zgierz, gm. Żychlin, m. Bełchatów, m. Konstantynów Łódzki, m. Kutno, m. Łęczyca, m. Łowicz, m. Łódź, m. Ozorków, m. Piotrków Trybunalski, m. Radomsko, m. Rawa Mazowiecka, m. Sieradz, m. Skierniewice, m. Tomaszów Mazowiecki, m. Zduńska Wola, m. Zgierz,
- SSE Starachowicka, podstrefa: gm. Mniszków.

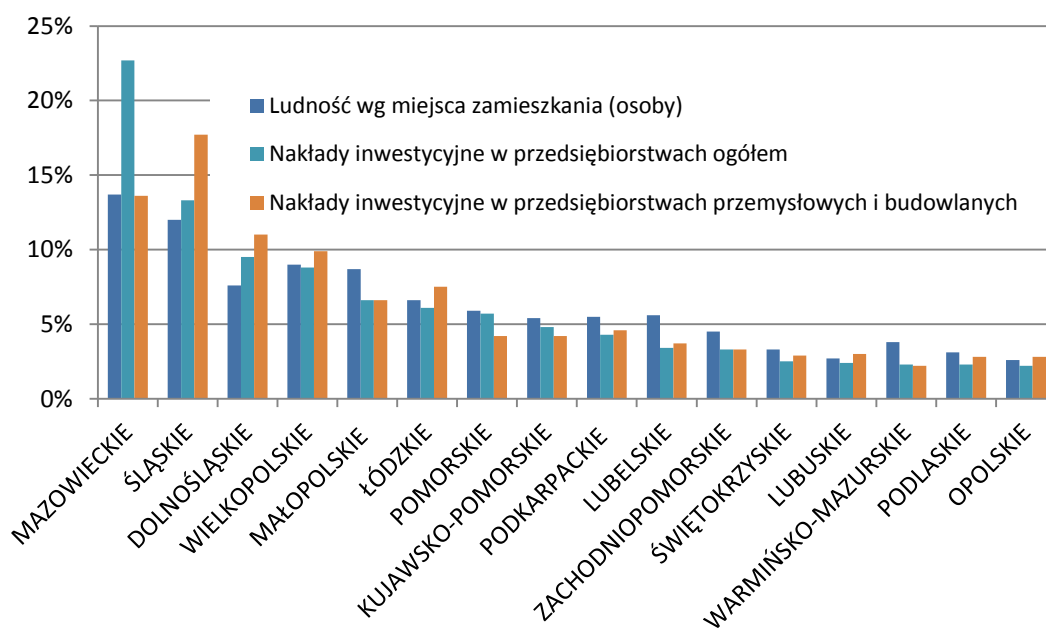
2. Pozycja województwa na mapie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i Unii Europejskiej

Województwo łódzkie charakteryzuje się ponadprzeciętną atrakcyjnością inwestycyjną, o czym świadczy przyznanie województwu klasy C wg wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI 2_GN – por. rys.1 w Aneksie. Region uzyskał także wysokie oceny potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla sekcji: przemysł pracochłonny (klasa B), handel i naprawy (klasa C).²

Atrakcyjność inwestycyjną można także określić na podstawie wskaźników rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), opartych na mikroklimatach takich jak: produktywność majątku trwałego, produktywność pracy, samofinansowanie JST oraz nakłady inwestycyjne. Region uzyskał ponadprzeciętne oceny wskaźników RAI dla gospodarki narodowej (klasa B), handlu i napraw (klasa B), hoteli i gastronomii (klasa B) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (klasa C) – por. rys. 2 w Aneksie.

Potencjalna i rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna znalazła odzwierciedlenie w decyzjach inwestorów odnośnie przepływów kapitału. Ukazuje to rysunek 1.

Rysunek 1. Struktura regionalna nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w 2011 roku na tle udziału w zaludnieniu (% wielkości krajowej)

Uwaga: są to najbardziej aktualne dane.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (data pobrania 13.11.2013)

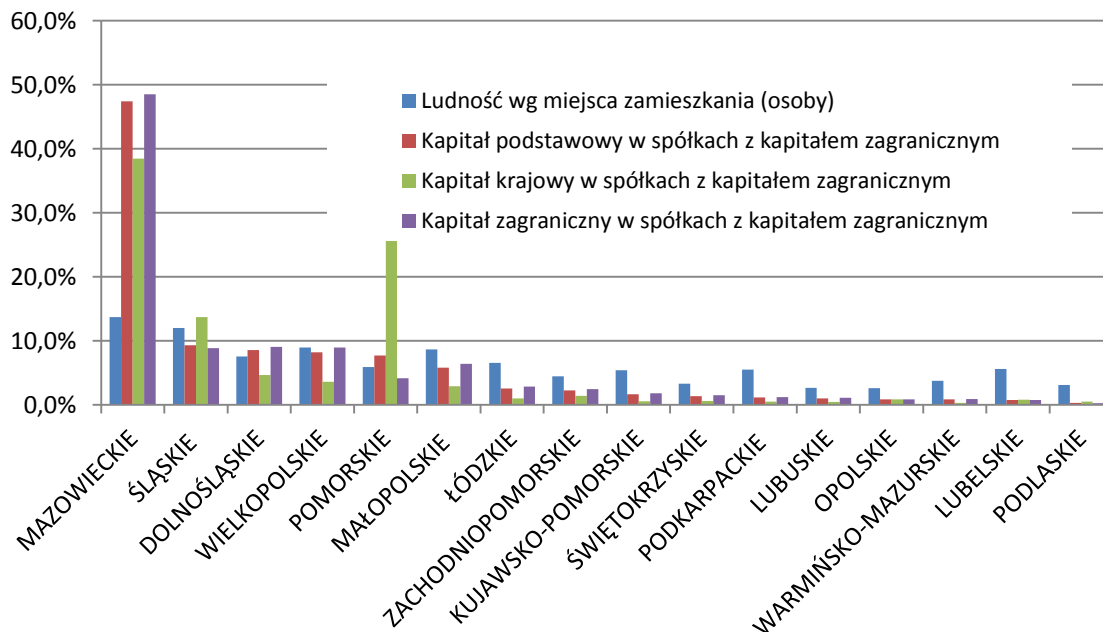
Województwo łódzkie w roku 2011 zajęło szóste miejsce w Polsce pod względem nakładów inwestycyjnych dokonywanych w przedsiębiorstwach (6,1% jego wartości we wszystkich województwach), co nieco ustępowało udziałowi województwa w zaludnieniu

² Sekcja C - przemysł przetwórczy, sekcja G - handel i naprawy, sekcja I - hotele i restauracje, sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie Instytutu Przedsiębiorstwa Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej - <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/publikacje>

Polski (6,6%). Nie dotyczy to jednak inwestycji dokonywanych w przemyśle i budownictwie, gdyż udział tego regionu w krajowej wartości nakładów inwestycyjnych dokonywanych przez tę grupę przedsiębiorstw wyniósł wówczas 7,5%.

Znaczny w porównaniu do innych województw potencjał ludnościowy nie znalazł należytego odzwierciedlenia w napływie bezpośrednich inwestycji zagranicznych – patrz rys. 2.

Rysunek 2. Struktura regionalna kapitału w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego w 2011 roku na tle udziału w zaludnieniu (% wielkości krajowej)

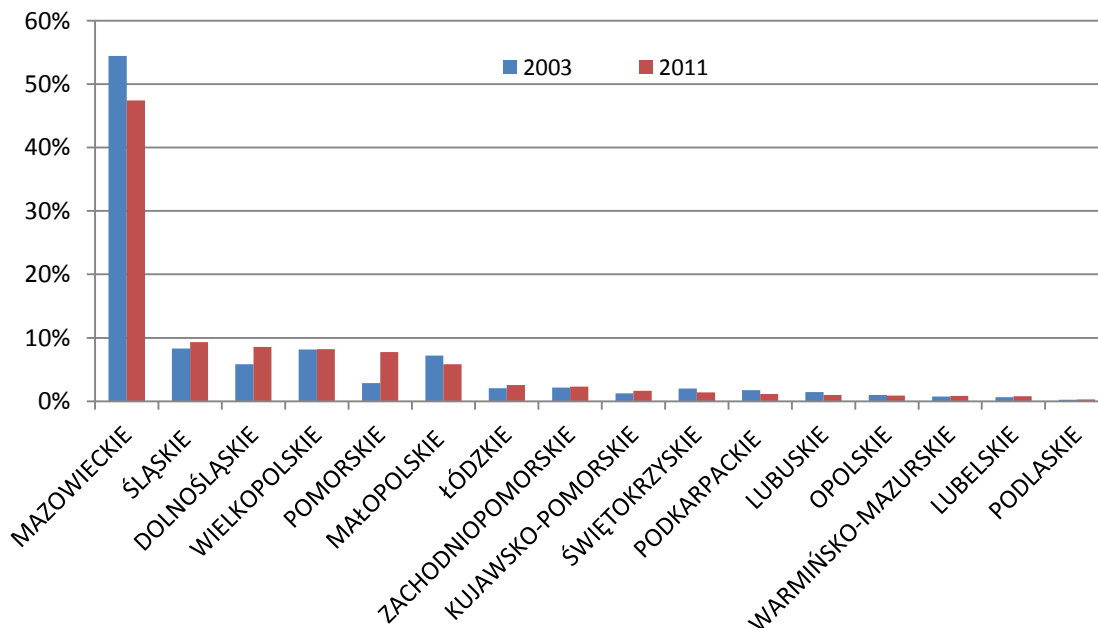

Uwaga: są to najbardziej aktualne dane.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych (data pobrania 13.11.2013).

Na województwo łódzkie przypada tylko 2,6% wartości kapitału podstawowego spółek z udziałem kapitału zagranicznego, z czego większość stanowi kapitał zagraniczny. Jest to niewiele wobec 6,6-procentowego udziału w zaludnieniu Polski. W latach 2003-2011 województwo podniosło swoją pozycję konkurencyjną na rynku bezpośrednich inwestycji zagranicznych mierzoną wartością kapitału podstawowego podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego z 2,1% do 2,6% – por. rys.3.

Rysunek 3. Pozycja konkurencyjna województw na rynku inwestycji z kapitałem zagranicznym wg wartości kapitału podstawowego spółek z udziałem kapitału zagranicznego w latach 2003 i 2011 (% wielkości krajowej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych, data pobrania 13.11.2013.

Szansą dla województwa łódzkiego może być staranne przygotowanie terenów inwestycyjnych, przez poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, stosownie do posiadanych walorów lokalizacyjnych.

Region łódzki jest rozpatrywany jako potencjalna lokalizacja na tle innych regionów europejskich. Biorąc pod uwagę czynnik innowacyjności, rynkowy oraz kapitału ludzkiego region ten można zaklasyfikować na 204 pozycji wśród 270 regionów szczebla NUTS2 w UE przyznać klasę E – por. Tabela 2 w Aneksie.

Województwo ma przewagę konkurencyjną w zakresie kapitału ludzkiego, ocenionego na klasę A.

Jest bardziej atrakcyjne niż między innymi regiony: **brytyjskie**: Lincolnshire, West Wales and The Valleys, Cornwall and Isles of Scilly; **słoweńskie**: Vzhodna Slovenija; **włoskie**: Umbria (NUTS 2006), Molise, Sardegna, Sicilia, Puglia, Basilicata, Calabria; **czeskie**: Stredni Moravwa, Severozápad; **francuskie**: Champagne-Ardenne, Basse-Normandie, Corse, Picardie, Poitou-Charentes; **greckie**: Thessalia, Notio Aigaio, Kriti, Ionia Nisia, Ipeiros, Dytiki Ellada, Anatoliki Makedonia, Thraki, Sterea Ellada, Voreio Aigaio, Dytiki Makedonia, Peloponnisos; **hiszpańskie**: Andalucía, Castilla-La Mancha, Extremadura; **austriackie**: Burgenland (AT); **niemieckie**: Lüneburg; **węgierskie**: Nyugat-Dunántúl, Közép-Dunántúl, Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld; Észak-Alföld; **portugalskie**: Região Autónoma da Madeira (PT), Algarve, Norte, Alentejo, Região Autónoma dos Açores i Centro (PT); **słowackie**: Západné Slovensko, Stredné Slovensko, Východné Slovensko; **bułgarskie**: Severoiztochen, Severen tsentralen, Yugoiztochen, Yuzhen tsentralen oraz Severozapaden; **rumuńskie**: Vest, Nord-Vest, Centru, Sud-Est, Sud-Vest Oltenia, Nord-Est oraz Sud – Muntenia.

3. Zróźnicowanie wewnętrzne atrakcyjności inwestycyjnej województw

Powiaty

Do najbardziej atrakcyjnych powiatów województwa łódzkiego należy zaliczyć: Łódź, bełchatowski, Piotrków Trybunalski, Skierniewice - patrz tab. 2.

Tabela 1. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów województwa łódzkiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Powiat bełchatowski	0,333	A	A	A	A	A
Skierniewice	0,324	A	A	A	A	A
Łódź	0,312	A	A	A	B	A
Piotrków Trybunalski	0,303	A	A	A	C	A
Powiat łódzki wschodni	0,258	C	C	A	B	C
Powiat pabianicki	0,258	C	C	C	C	C
Powiat zgierski	0,246	C	C	C	C	C

Źródło: opracowanie własne.

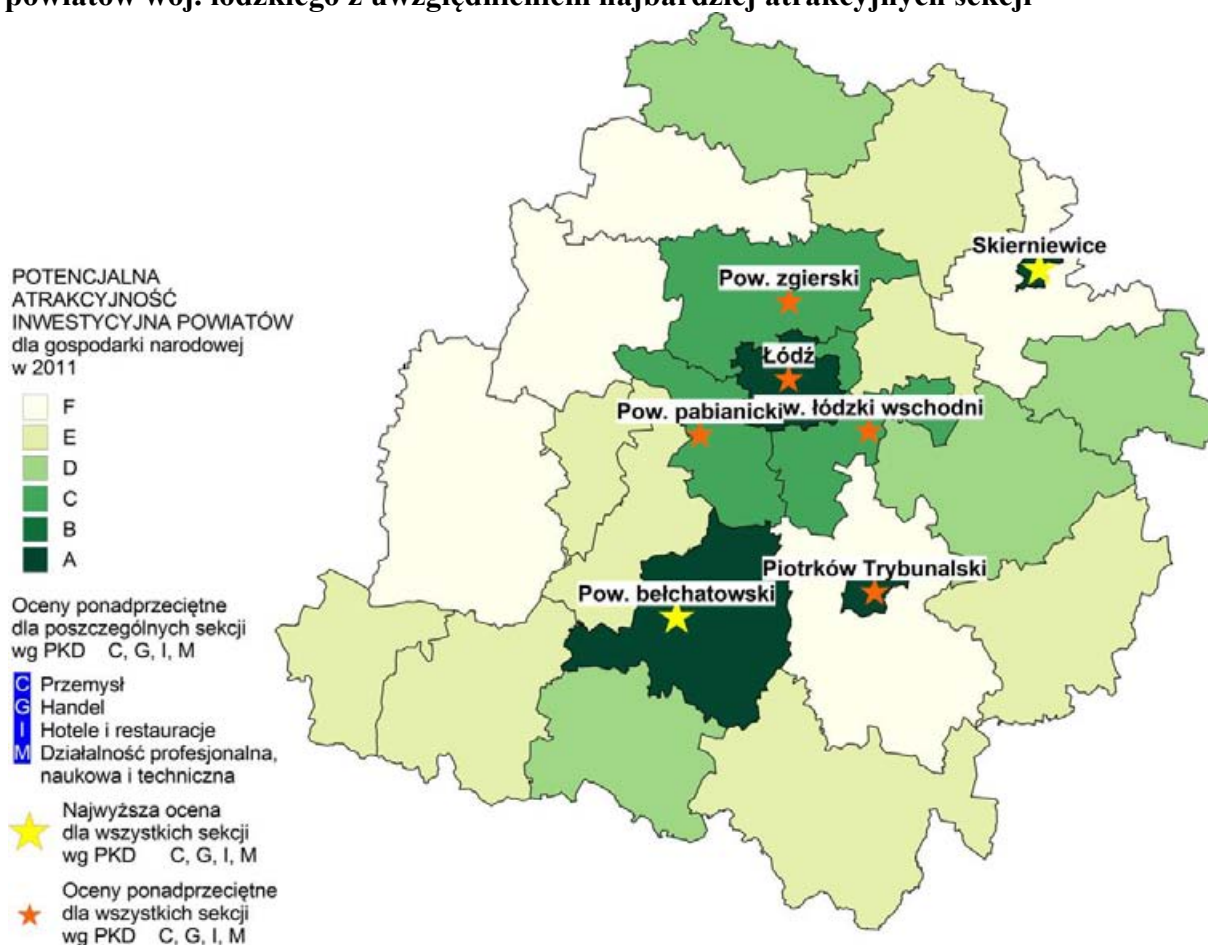
Wymienione powiaty poza powiatami łódzkim wschodni, pabianickim, zgierskim charakteryzują się bardzo wysoką atrakcyjnością inwestycyjną. Na wyróżnienie zasługują powiat grodzki Skierniewice oraz powiat ziemski bełchatowski, z uwagi na uzyskanie przez te jednostki klasy A potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich analizowanych sekcji gospodarki narodowej.

W odniesieniu do poniższych sekcji należy wyróżnić dodatkowo następujące powiaty:

- łódzki wschodni, pabianicki, zgierski (klasa C) dla sekcji C,
- pabianicki, zgierski (klasa C) dla sekcji G,
- Piotrków Trybunalski, pabianicki, zgierski (klasa C) dla sekcji I oraz łódzki wschodni, pabianicki, zgierski dla sekcji M.

Syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej powiatów województwa łódzkiego zawiera rysunek 3.

Rysunek 1. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. łódzkiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

Źródło: opracowanie własne.

Gminy

Podobnie jak w przypadku powiatów, również atrakcyjność gmin wykazuje duże zróżnicowanie. Wśród najlepiej ocenionych znalazły się takie gminy jak: Ksawerów (2), Zduńska Wola (1), Kutno (1), Łęczyca (1), Łowicz (1), Rawa Mazowiecka (1), Zgierz (1), Skierniewice (1), Aleksandrów Łódzki (3), Andrespol (2), Brzeziny (1), Łódź (1), Bełchatów (1), Kleszczów (2), Nowosolna (2), Radomsko (1), Rzgów (3), Tomaszów Mazowiecki (1), Konstantynów Łódzki (1), Piotrków Trybunalski (1), Pabianice (1). Znalazło to także odzwierciedlenie w ich wysokich ocenach (A lub B) dla wszystkich analizowanych sekcji - por. tabela 3.

Tabela 2 Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa łódzkiego w dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Kleszczów (2)	0,380	A	A	A	A	A
Bełchatów (1)	0,260	A	A	A	B	A
Pabianice (1)	0,258	A	A	A	B	A
Rawa Mazowiecka (1)	0,258	A	A	A	A	A
Łódź (1)	0,257	A	A	A	B	A
Skierniewice (1)	0,256	A	A	A	B	A
Piotrków Trybunalski (1)	0,244	A	A	A	C	A
Aleksandrów Łódzki (3)	0,240	A	A	A	A	A
Tomaszów Mazowiecki (1)	0,238	A	A	A	D	A
Zgierz (1)	0,235	A	A	A	D	A
Nowosolna (2)	0,234	A	A	A	A	A
Andrespol (2)	0,231	A	A	A	B	B
Łowicz (1)	0,228	A	A	A	C	A
Konstantynów Łódzki (1)	0,228	A	A	A	C	A
Rzgów (3)	0,227	A	A	A	A	B
Kutno (1)	0,227	A	A	A	C	A
Ksawerów (2)	0,223	A	A	A	C	B
Brzeziny (1)	0,222	A	A	A	C	B
Zduńska Wola (1)	0,221	A	A	A	D	A
Łęczyca (1)	0,219	A	A	A	D	A
Radomsko (1)	0,217	A	A	B	D	A
Głowno (1)	0,216	B	B	B	A	B
Sieradz (1)	0,209	B	B	B	D	A
Tuszyn (3)	0,209	B	B	A	A	C
Stryków (3)	0,208	B	B	B	A	C
Pabianice (2)	0,206	B	B	B	B	C
Działoszyn (3)	0,204	B	B	B	C	C
Rząśnia (2)	0,204	B	C	C	D	C
Ozorków (1)	0,203	B	B	B	E	B
Rawa Mazowiecka (2)	0,201	B	B	D	B	C
Szczerców (2)	0,199	B	B	C	D	C
Sulmierzyce (2)	0,198	B	B	B	D	C

– gmina miejska, (2) – gmina wiejska, (3) – gmina wiejsko-miejska

Źródło: opracowanie własne.

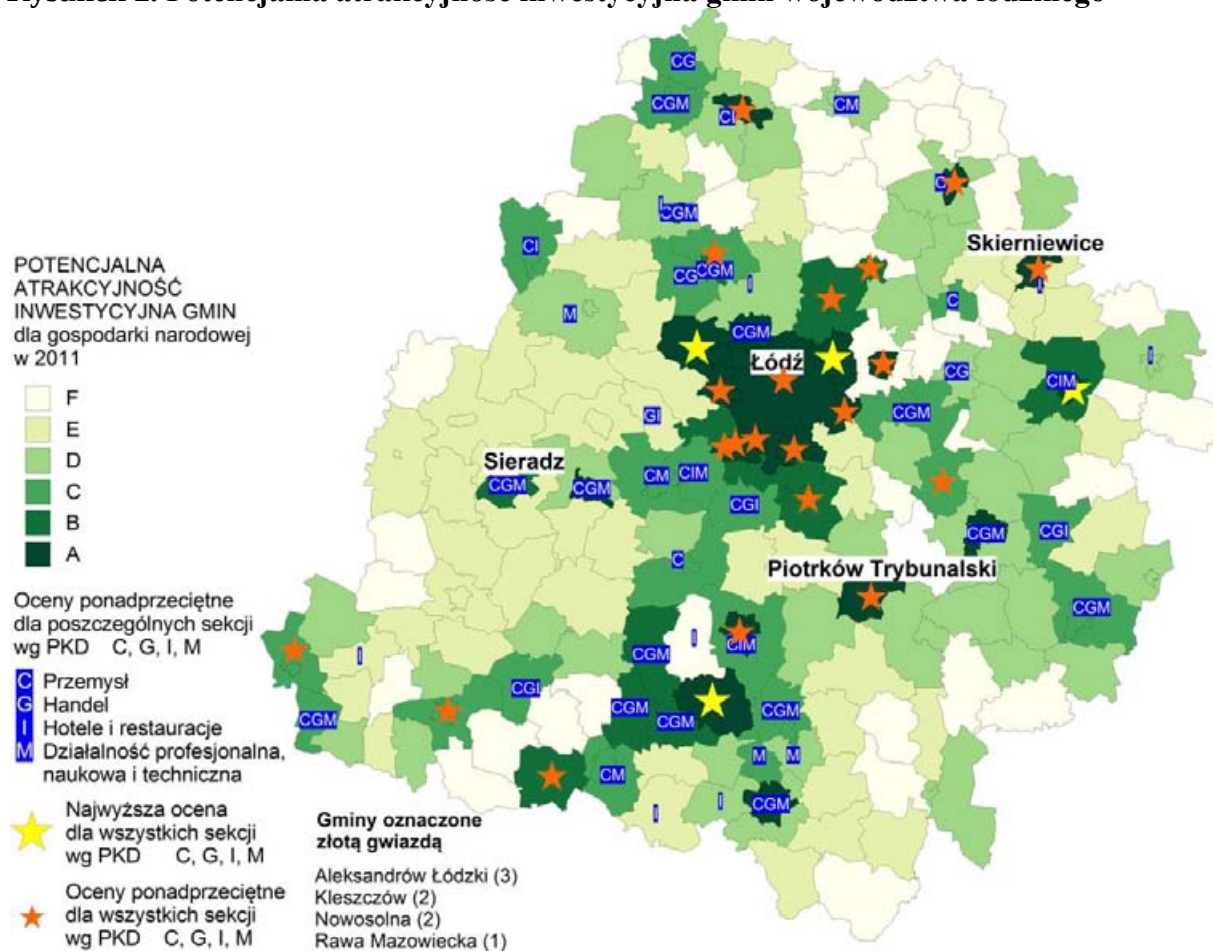
Atrakcyjne gminy to także gminy zaliczone do klasy B wg wskaźnika PAI1_GN, takie jak: Sieradz (1), Pabianice (2), Głowno (1), Ozorków (1), Rawa Mazowiecka (2), Stryków (3), Szczerców (2), Tuszyn (3), Działoszyn (3), Rząśnia (2), Sulmierzyce (2). Również i tę grupę gmin cechuje uniwersalność walorów lokalizacyjnych, dzięki czemu są atrakcyjne dla ogółu rozpatrywanych rodzajów działalności.

Cecha ta nie występuje natomiast we wszystkich gminach zaliczonych do klasy C. Warunek ten spełniły tylko gminy: Lubawka (3), Bolesławiec (2), Długoleś (2), Krośnice (2) – patrz tablica 3 w aneksie.

W odniesieniu do poszczególnych sekcji oprócz już wcześniej wymienionych należy wyróżnić następujące gminy klasy C:

- Dłutów (2), Dobroń (2), Osjaków (2), Bolesławiec (2), Wieruszów (3), Krośnice (3), Kutno (2), Nowe Ostrowy (2), Żychlin (3), Łowicz (2), Lipce Reymontowskie (2), Parzęczew (2), Jeżów (2), Bełchatów (2), Żelów (3), Koluszki (3), Opoczno (3), Wolbórz (3), Kamieńsk (3), Inowłódz (2), Ujazd (2), Łask (3), Pajęczno (3), Rząśnia (2), Uniejów (3) - dla sekcji C,
- Dłutów (2), Osjaków (2), Bolesławiec (2), Wieruszów (3), Krośnice (3), Nowe Ostrowy (2), Parzęczew (2), Jeżów (2), Szczerców (2), Koluszki (3), Opoczno (3), Kamieńsk (3), Ujazd (2), Wodzierady (2), Rząśnia (2) - dla sekcji G,
- Dłutów (2), Ksawerów (2), Sokolniki (2), Wieruszów (3), Kutno (1), Kutno (2), Łęczyca (2), Łowicz (1), Biała Rawska (3), Skierniewice (2), Brzeziny (1), Wolbórz (3), Ładzice (2), Konstantynów Łódzki (1), Ujazd (2), Piotrków Trybunalski (1), Wodzierady (2), Działoszyn (3), Nowa Brzeźnica (2), Uniejów (3) - dla sekcji I,
- Dobroń (2), Bolesławiec (2), Wieruszów (3), Krośnice (3), Pabianice (2), Żychlin (3), Rawa Mazowiecka (2), Ozorków (2), Stryków (3), Bełchatów (2), Szczerców (2), Koluszki (3), Dobrychów (2), Gomunice (2), Kamieńsk (3), Tuszyn (3), Ujazd (2), Łask (3), Działoszyn (3), Pajęczno (3), Rząśnia (2), Sulmierzyce (2), Poddębice (3) - dla sekcji M.

Syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa łódzkiego zawiera rysunek 4.

Rysunek 2. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa łódzkiego

Źródło: opracowanie własne.

4. Wsparcie instytucjonalne inwestora i przedsiębiorcy w województwie

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw. Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. następujące podmioty:

- izby gospodarcze: Wojewódzkie Porozumienie Izb Gospodarczych w Łodzi, Łódzka Izba Przemysłowo-Handlowa, Regionalna Izba Budownictwa w Łodzi, Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego w Łodzi, Krajowa Izba Mody w Łodzi, Polska Izba Przemysłu Tekstylnego w Łodzi, Polska Izba Bielizny w Łodzi, Regionalna Izba Gospodarcza Łódź,
- stowarzyszenia (w tym centra biznesu): Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi, Fundacja Inkubator w Łodzi, Centrum Zaawansowanych Technologii BioTechMed w Łodzi,
- inkubatory przedsiębiorczości: Łódzki Inkubator Technologiczny przy Łódzkim Regionalnym Parku Naukowo-Technologicznym, Inkubator Technologiczny przy Bełchatowsko Kleszczowskim Parku Przemysłowo Technologicznym, Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości w Łodzi,
- Parki (technologiczne, naukowo-badawcze, przemysłowe): Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny, Bełchatowsko Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny,
- ośrodki doradztwa (w tym: doradztwa personalnego, rolniczego): Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Bratoszewicach,
- instytucje finansowe (fundusze poręczeniowe i gwarancyjne): Łódzki Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w Łodzi,
- inne: Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Łodzi, Agencja Rozwoju Regionu Kutnowskiego, Regionalne Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, Fundacja Rozwoju Gminy Żelów, Fundacja Rozwoju Gminy Kleszczów.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Łodzi. Fundacja jest ośrodkiem: Enterprise Europe Network, Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU), Krajowej Sieci Innowacji (KSI), Sieci Innovative Policy Research for Economic Growth (IPREG). Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości oferuje usługi szkoleniowe obejmujące m.in. zarządzanie strategiczne, zarządzanie zasobami ludzkimi, zarządzanie zmianą, zarządzanie projektami, szkolenia dotyczące promocji, marketingu i sprzedaży, reguł i technik skutecznych negocjacji, rozwoju predyspozycji biznesowych i przywódczych oraz umiejętności kształtowania relacji wewnątrz organizacji i z otoczeniem, ekonomicznych i prawnych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstwa oraz szkolenia na zamówienie – dostosowane do potrzeb klienta. Usługi doradcze obejmują m.in. audyt technologiczny i innowacyjny, audyt eksportowy, kojarzenie partnerów biznesowych, rozwój technologii, ekspertyzy i opinie o innowacyjności, diagnozę potrzeb szkoleniowych, doradztwo w zarządzaniu – z zakresu oceny kadry rozwojowej, doskonalenia systemu zarządzania w pionie sprzedaży, wdrażania zmian organizacyjnych, przygotowania nowego przedsięwzięcia. Usługi informacyjne z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej

w kraju i za granicą, dostępnych funduszy, programów krajowych i europejskich, współpracy międzynarodowej, rynku pracy, bezpieczeństwa i zdrowia w pracy. FRP organizuje Kurs dla kandydatów na członków rad nadzorczych zatwierdzony w Ministerstwie Skarbu Państwa (38 edycji, ponad 1 tys. uczestników). (<http://frp.lodz.pl/>, 29.10.2013.).

Fundacja Inkubator w Łodzi. Celem działalności Fundacji jest tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu i rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw. W ramach swojej działalności Fundacja Inkubator prowadzi Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości oraz Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości. Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości realizuje usługi szkoleniowe, doradcze i informacyjne na rzecz mikro, małych i średnich przedsiębiorców oraz osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą, w tym osób bezrobotnych (Ośrodek pomaga osobom bezrobotnym w znalezieniu pracy, głównie poprzez samozatrudnienie). Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości realizuje wsparcie finansowe poprzez udzielanie pożyczek na preferencyjnych warunkach dla osób bezrobotnych rozpoczynających działalność gospodarczą oraz przedsiębiorców tworzących miejsce pracy dla osób bezrobotnych. Wsparcie finansowe adresowane jest również do małych przedsiębiorców, z przeznaczeniem na inwestycje, tworzenie nowych miejsc pracy, restrukturyzację. Fundacja Inkubator świadczy, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie KSU dla MSP, usługi: informacyjne, finansowe – udzielanie pożyczek, szkoleniowe oraz doradcze o charakterze ogólnym. (<http://www.inkubator.org.pl/fi/index.php>, 29.10.2013.).

Centrum Zaawansowanych Technologii BioTechMed w Łodzi. Centrum stanowi konsorcjum naukowo-przemysłowe utworzone przez uczelnie wyższe, jednostki Polskiej Akademii Nauk oraz inne podmioty z regionu łódzkiego. Celem CZT BioTechMed jest wspólne prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i badawczo-wdrożeniowych nakierowanych na opracowywanie innowacyjnych rozwiązań w sferze ochrony i poprawy zdrowia ludzi oraz ochrony środowiska przy wykorzystaniu osiągnięć biotechnologii, techniki i nauk medycznych. W skład BioTechMed wchodzić będą następujące jednostki organizacyjne: Centrum Naukowo-Badawcze, Ośrodek Badań i Certyfikacji (laboratoria certyfikujące i certyfikowane), Centrum Dydaktyczno - Szkoleniowe z Ośrodkiem multimedialnym i Centrum Kongresowym, Centrum Transferu Technologii, IPR/Patent Office. W celu zintensyfikowania powyższych działań utworzony został serwis LabNet. Serwis ten składa się z dwóch niezależnych, dostępnych online, baz danych: Wirtualnego laboratorium (VirtuaLab) oraz Banku Ofert Współpracy Naukowej (ScientCooperation). Bazy te dostępne są w dwóch wersjach językowych - polskiej i angielskiej. LabNet gromadzi i umożliwia wyszukiwanie informacji o aktualnie realizowanych pracach naukowych i badawczych z zakresu biotechnologii, techniki i medycyny, aktualnie poszukiwanych partnerach naukowych celem realizacji wspólnych projektów lub przedsięwzięć badawczych, wdrożeniowych itp. oraz o zasobach aparaturowych znajdujących się w różnych instytucjach zarówno naukowych jak i biznesowych. (www.biotechmed.pl/, 29.10.2013.).

Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny. Istnieje możliwość dzierżawy uzbrojonych działek inwestycyjnych, które objęte są miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (obszar ten przeznaczony jest pod usługi i nieuciążliwą produkcję oraz zabudowę hotelową). W ramach Parku działa **Łódzki Inkubator Technologiczny** dla firm z branży nowoczesnych technologii. Oferta Inkubatora obejmuje m.in.: pokoje biurowe, moduły biurowo-laboratoryjne, zestaw komputerowy z dostępem do szerokopasmowego Internetu, doradztwo prawne i marketingowe, pomoc w poszukiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania swojej działalności. W październiku 2012 r. nastąpiło otwarcie BioNanoParku znajdującego się w Technoparku Łódź. Jest to jeden z największych w Polsce centrów badawczo-wdrożeniowych dla biznesu składający się z kompleksów laboratoryjnych dla branży bio- i nanotechnologicznej. W BioNanoParku otwarte zostały dwa laboratoria:

biotechnologii przemysłowej oraz biofizyki molekularnej i nanostrukturalnej. Będą one świadczyły usługi w zakresie prac badawczych dla biznesu i ośrodków naukowych w Polsce i za granicą, m.in. dla branży medycznej, ochrony środowiska, farmaceutycznej i wojskowej. W BioNanoParku ulokowana została Pracownia Indywidualnych Implantów Medycznych umożliwiającą konstruowanie i wytwarzanie implantów medycznych wykonywanych na miarę dla konkretnych pacjentów. W 2013 r. rozpoczęto inwestycję dotyczącą rozszerzenia projektu BioNanoPark obejmującą m.in. doposażanie istniejących pracowni laboratoryjnych w nowoczesne urządzenia poszerzające dotychczasową ofertę badawczą, zwiększenie liczby miejsc parkingowych oraz remont i modernizację budynku Łódzkiego Inkubatora Technologicznego. (www.technopark.lodz.pl/, 29.10.2013.).

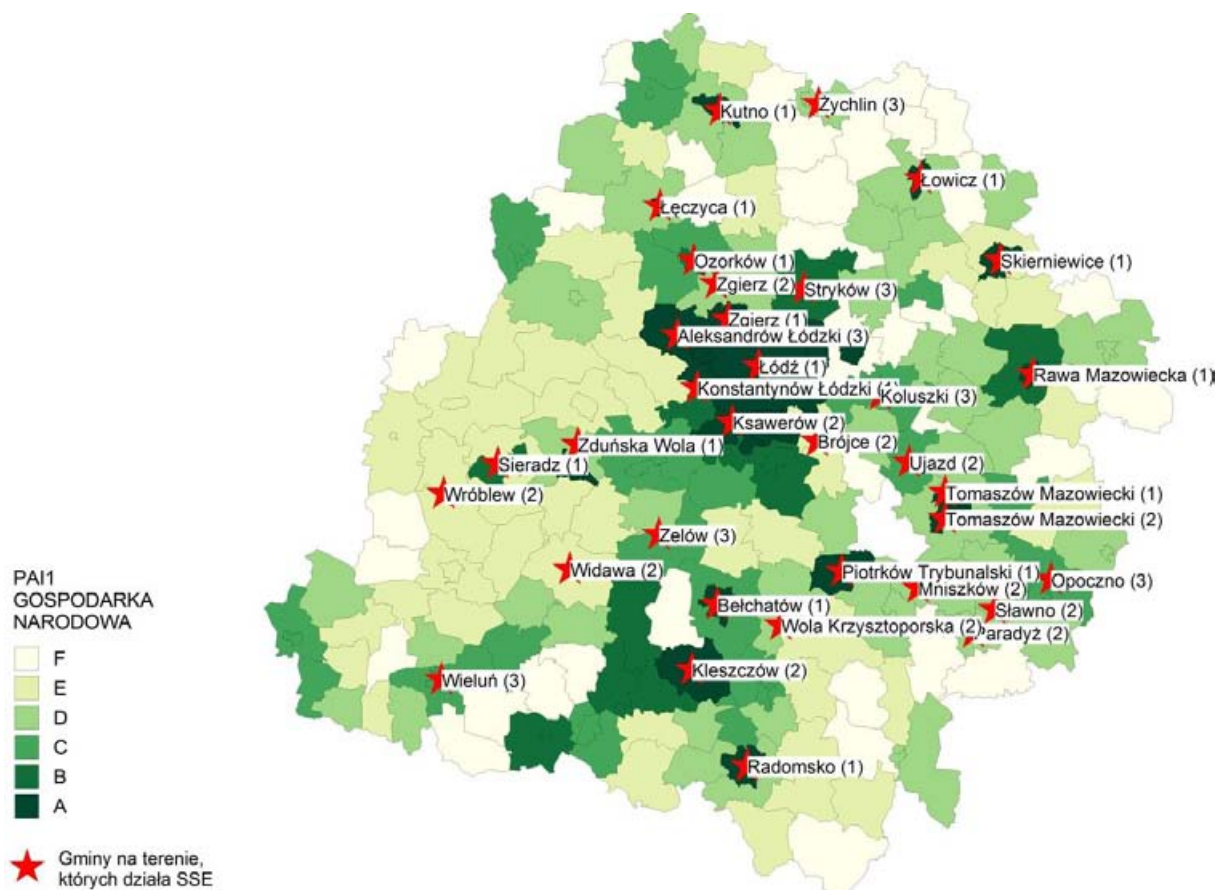
Belchatowsko Kleszczowski Park Przemysłowo Technologiczny. Oferta Parku obejmuje działalność usługową dla przedsiębiorstw: usługi informacyjne, szkoleniowe, doradcze, innowacyjne i proinnowacyjne. W ramach innowacyjnych i proinnowacyjnych w Parku tworzona jest baza dostępnych technologii do komercjalizacji. Technologie do bazy pozyskiwane są od jednostek badawczo-rozwojowych oraz uczelni wyższych z terenu całego kraju. Park oferuje tereny inwestycyjne dla działalności gospodarczej oraz powierzchnie do wynajęcia w **Inkubatorze Technologicznym** wraz z infrastrukturą techniczną dla przedsiębiorców z sektora MSP oferujących produkty lub usługi powstałe w wyniku wdrożenia nowych technologii. Oferta jest skierowana w pierwszej kolejności do przedsiębiorstw zakładanych przez absolwentów, doktorantów, młodych pracowników naukowych Politechniki Łódzkiej i innych uczelni regionu łódzkiego (wsparcie przedsiębiorczości akademickiej dla rozwoju firm spin-off lub spin-out) oraz pracowników firm, którzy utracili pracę z powodu restrukturyzacji przedsiębiorstw. W ramach Inkubatora oferta obejmuje również szereg usług doradczych, w tym m.in.: opracowanie strategii rozwoju firmy, biznes planu, studia wykonalności, doradztwo techniczne i technologiczne. (www.ppt.belchatow.pl/, 29.10.2013.).

Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (ŁARR). Agencja to jednostka wspierająca rozwój sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez opracowywanie i realizowanie programów finansowanych z funduszy unijnych. ŁARR pełni funkcję Regionalnej Instytucji Finansującej (RIF), odpowiedzialnej za obsługę i wdrażanie programów przeznaczonych na finansowanie inwestycji w nowe technologie, specjalistyczne usługi doradcze, podnoszenie kwalifikacji pracowników i rozwój eksportu. Agencja funkcjonuje również w Krajowym Systemie Usług dla firm z sektora MŚP, świadcząc usługi informacyjne, proinnowacyjne oraz finansowe – pożyczki, poręczenia. W ramach świadczenia usług finansowych prowadzony jest Regionalny Fundusz Pożyczkowy, a obecnie realizowany jest także program Inicjatywa Jeremie, w ramach którego pozyskano dodatkowe środki finansowe z przeznaczeniem na pożyczki dla firm. (<http://www.larr.lodz.pl/pl/>, 29.10.2013.).

Specjalne strefy ekonomiczne w województwie łódzkim - efekty funkcjonowania

Na terenie województwa łódzkiego funkcjonują 2 specjalne strefy ekonomiczne: Łódzka i Starachowicka. Do końca 2012 r. strefy swoim zasięgiem obejmowały nieruchomości położone na terenie 15 miast i 19 gmin - zob. rys. 5.

Rys. 5. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa łódzkiego

Źródło: Opracowanie własne.

Pierwsze tereny strefowe powołano w 1998 r. Przedsiębiorstwa strefowe działające w regionie poniosły do końca 2012 r. nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 8,7 mld zł, co stanowi 10% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły 17,3 tys. nowych miejsc pracy w regionie, co stanowi 9% wszystkich nowych miejsc pracy utworzonych w strefach (tab. 4).

Tab. 4. Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na koniec 2012 r.

Nazwa SSE i podstrefy	Powiat, gmina	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w przychodach lub zatrudnieniu)	Skumulowane nakłady inwestycyjne na koniec 2012 r. w mln zł	Liczba miejsc pracy na koniec 2012 r.
Łódzka SSE/ Podstrefa Brójce	Powiat łódzki wschodni, gmina Brójce (2)	brak inwestorów		
Łódzka SSE/ Podstrefa Koluszki	Powiat łódzki wschodni, gmina Koluszki (3)	brak inwestorów		
Łódzka SSE/ Podstrefa Konstantynów Łódzki	Powiat pabianicki, gmina Konstantynów Łódzki (1)	usługi poligraficzne i usługi reprodukcji zapisanych nośników informacji, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych,	68,19	46
Łódzka SSE/ Podstrefa Ksawerów	Powiat pabianicki, gmina Ksawerów (2)	wyroby tekstylne, podstawowe substancje farmaceutyczne, leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne,	218,80	506
Łódzka SSE/ Podstrefa Ozorków	Powiat zgierski, gmina Ozorków (1)	papier i wyroby z papieru, wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych,	532,67	1 539
Łódzka SSE/ Podstrefa Zgierz	Powiat zgierski, gmina Zgierz (1)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	159,10	267
Łódzka SSE/ Podstrefa Aleksandrów Łódzki	Powiat zgierski, gmina Aleksandrów Łódzki (3)	chemikalia i wyroby chemiczne, urządzenia elektryczne i nonelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego,	400,81	614
Łódzka SSE/ Podstrefa Stryków	Powiat zgierski, gmina Stryków (3)	papier i wyroby z papieru	349,75	207
Łódzka SSE/ Podstrefa Zgierz	Powiat zgierski, gmina Zgierz (2)	brak inwestorów		
Łódzka SSE/ Podstrefa Łódź	Powiat m.Łódź, gmina Łódź (1)	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, urządzenia elektryczne i nonelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego,	2 816,32	7 192
Łódzka SSE/ Podstrefa Bełchatów	Powiat bełchatowski, gmina Bełchatów (1)	brak inwestorów		
Łódzka SSE/ Podstrefa Kleszczów	Powiat bełchatowski, gmina Kleszczów (2)	metale	26,75	

Starachowicka SSE/ Podstrefa Mniszków	Powiat opoczyński, gmina Mniszków (2)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	29,82	48
Łódzka SSE/ Podstrefa Opoczno	Powiat opoczyński, gmina Opoczno (3)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	13,46	
Łódzka SSE/ Podstrefa Paradyż	Powiat opoczyński, gmina Paradyż (2)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	187,71	44
Łódzka SSE/ Podstrefa Sławno	Powiat opoczyński, gmina Sławno (2)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	2,51	
Łódzka SSE/ Podstrefa Wola Krzysztoporska	Powiat piotrkowski, gmina Wola Krzysztoporska (2)	brak inwestorów		
Łódzka SSE/ Podstrefa Wolbórz	Powiat piotrkowski, gmina Wolbórz (3)	magazynowanie i usługi wspomagające transport	37,63	56
Łódzka SSE/ Podstrefa Radomsko	Powiat radomszczański, gmina Radomsko (1)	urządzenia elektryczne i nonelektryczny sprzęt gospodarstwa domowego	871,23	2 043
Łódzka SSE/ Podstrefa Tomaszów Maz.	Powiat tomaszowski, gmina Tomaszów Mazowiecki (1)	artykuły spożywcze, wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych,	181,71	294
Łódzka SSE/ Podstrefa Tomaszów Maz.	Powiat tomaszowski, gmina Tomaszów Mazowiecki (2)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	270,01	488
Łódzka SSE/ Podstrefa Piotrków Trybunalski	Powiat m.Piotrków Trybunalski, gmina Piotrków Trybunalski (1)	metale	286,79	1 271
Łódzka SSE/ Podstrefa Chociw	Powiat łaski, gmina Widawa (2)	podstawowe substancje farmaceutyczne, leki i pozostałe wyroby farmaceutyczne	22,05	
Łódzka SSE/ Podstrefa Sieradz	Powiat sieradzki, gmina Sieradz (1)	odzież	114,04	234
Łódzka SSE/ Podstrefa Wróblew	Powiat sieradzki, gmina Wróblew (2)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	21,27	
Łódzka SSE/ Podstrefa Wieluń	Powiat wieluński, gmina Wieluń (3)	pojazdy samochodowe (z wyłączeniem motocykli), przyczepy i naczepy	87,33	60
Łódzka SSE/ Podstrefa Zduńska Wola	Powiat zduńskowolski, gmina Zduńska Wola (1)	odzież, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych,	63,01	312
Łódzka SSE/ Podstrefa Kutno	Powiat kutnowski, gmina Kutno (1)	artykuły spożywcze, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych,	775,30	663

Łódzka SSE/ Podstrefa Żychlin	Powiat kutnowski, gmina Żychlin (3)	brak inwestorów		
Łódzka SSE/ Podstrefa Łęczyca	Powiat łęczycki, gmina Łęczyca (1)	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	202,32	802
Łódzka SSE/ Podstrefa Łowicz	Powiat łowicki, gmina Łowicz (1)	usługi wspomagające górnictwo i wydobywanie, chemikalia i wyroby chemiczne,	25,51	16
Łódzka SSE/ Podstrefa Rawa Mazowiecka	Powiat rawski, gmina Rawa Mazowiecka (1)	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń, meble	92,39	255
Łódzka SSE/ Podstrefa Ujazd	Powiat strzelecki, gmina Ujazd (3)	EUROGLAS Polska Sp. z o.o. (Niemcy, produkcja szkła płaskiego)	848,2	311
Łódzka SSE/ Podstrefa Skierniewice	Powiat m.Skierniewice, gmina Skierniewice (1)	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych	1,02	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Największa wartość inwestycji strefowych napłynęła do Łodzi. Zostały tu zrealizowane inwestycje o zróżnicowanej strukturze branżowej m.in. spożywcza (Dakri Sp. z o.o., Pifo Eko, Strefa Sp. z o.o.), tworzywa sztuczne (COKO, Werk Polska Sp z o.o., Wirthwein Polska Sp z o.o., Hirsch Porozell Sp. z o.o., MECALIT POLSKA Sp. z o.o., CKM Technologie), BPO (Fujitsu Services Sp. z o.o., Business Support Solution S.A.), opakowania (Albea Poland Sp. Z o.o., Schaumaplast, Organika Sp. z o.o., AMCOR FLEXIBLES REFLEX Sp. z o.o., medyczna (MDH Sp. z o.o.), kosmetyczna (Gillette Poland International Sp z o.o, Delia Cosmetics Distribution), informatyczna (DELL Products (Poland) Sp z o.o., Ericpol Telecom Sp. z o.o., AMG.lab), motoryzacyjna (P.H.U. Bilex Sp. z o.o. ABB Sp. z o.o.), wyroby metalowe (Bobrus Maszyny Poligraficzne Sp. z o.o.), sprzęt AGD (BSH Sprzęt Gospodarstwa Domowego Sp. z o.o. Grupa Bosch-Siemens, Coko-Werk Polska Sp. z o.o.).

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa łódzkiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów z sektora nowoczesnych usług i badawczo-rozwojowych, AGD, farmaceutyczno-kosmetycznego i materiałów budowlanych, zarówno w przypadku Łódzkiej jak i Starachowickiej SSE.

Gmina na 5

Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości i Analiz Regionalnych, działające przy Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej już po raz kolejny opublikowało wyniki raportu z badania jakości obsługi potencjalnych inwestorów przez urzędy gmin. Przedmiotem badań jakościowych nad atrakcyjnością inwestycyjną jest ocena stron

internetowych oraz ocena kontaktu elektronicznego w wersji polsko - i anglojęzycznej z urzędami gmin. Efektem badania jest ranking Gmina na 5!, który nagradza tym tytułem jednostki samorządu terytorialnego wyróżniające się wysokim poziomem obsługi z wykorzystaniem elektronicznych narzędzi komunikacji. Badania prowadzone są metodą tajemniczego klienta (ang. *mystery client*). W tegorocznej edycji na potrzeby rankingu ocenie poddano wszystkie gminy klasy A wg rankingu PAI 2010.

W efekcie przeprowadzonej oceny tytułem "Gminy na 5!" wyróżniono 90 gmin, z czego 5 z terenu województwa łódzkiego (tab. 5).

Tabela 5. Gminy województwa łódzkiego nagrodzone tytułem Gminy na 5!

Lokata w rankingu	Gmina	Ocena witryn internetowych	Ocena korespondencji w języku polskim	Ocena korespondencji w języku angielskim	Suma
10	Piotrków Trybunalski (1)	12,0	11,0	5,0	28,0
30	Sieradz (1)	10,5	9,0	5,0	24,5
34	Łódź (1)	9,0	12,0	3,0	24,0
54	Skierniewice (1)	8,5	13,0	0,0	21,5
86	Łowicz (1)	12,5	7,0	0,0	19,5

Źródło: Opracowanie własne.

Wyróżnione gminy mają przejrzyste i czytelne strony internetowe. Tym, co wyróżnia Skierniewice jest oferta preferencyjnych warunków inwestowania w postaci zwolnienia z podatku od nieruchomości.

5. Mocne i słabe strony województwa

Województwo łódzkie jest regionem o silnie zarysowanej specyfice, mającej wpływ na jego mocne i słabe strony. Jeśli dokonamy ich podziału w zależności od głównych uwarunkowań i czynników lokalizacji inwestycji, ujętych w mikroklimatach tworzących oceny potencjalnej i rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, to można je pogrupować w mocne strony (mikroklimaty o ocenach A, B lub C) oraz słabe strony (mikroklimaty o ocenach D, E lub F) - patrz tabela 6.

Tabela 6. Mocne i słabe strony województwa łódzkiego

Mocne strony województwa wg mikroklimatów IP SGH	Słabe strony województwa wg mikroklimatów IP SGH
Gospodarka narodowa	
Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa C Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa C Mikroklimat rynkowy klasa B Mikroklimat innowacyjność klasa C Rentowność majątku trwałego klasa A Rentowność przedsiębiorstw klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa F Mikroklimat społeczny klasa D Mikroklimat administracja klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa D

Samofinansowanie jst klasa B Nakłady inwestycyjne klasa B	
Przemysł kapitałochłonny	
Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa C Mikroklimat rynkowy klasa B Samofinansowanie jst klasa B Nakłady inwestycyjne klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa E Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat społeczny klasa E Mikroklimat administracja klasa E Mikroklimat innowacyjność klasa D Rentowność majątku trwałego klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa E
Przemysł pracochłonny	
Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa B Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa C Mikroklimat społeczny klasa C Mikroklimat rynkowy klasa B Mikroklimat administracja klasa B Samofinansowanie jst klasa B Nakłady inwestycyjne klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa E Rentowność majątku trwałego klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa E
Handel	
Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa B Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa B Mikroklimat rynkowy klasa C Mikroklimat administracja klasa C Rentowność majątku trwałego klasa A Samofinansowanie jst klasa B Nakłady inwestycyjne klasa B	Mikroklimat zasoby pracy klasa F Mikroklimat społeczny klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa D
Turystyka	
Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa A Mikroklimat administracja klasa C Rentowność majątku trwałego klasa B Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa C Samofinansowanie jst klasa B Nakłady inwestycyjne klasa C	Mikroklimat zasoby pracy klasa F Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa E Mikroklimat społeczny klasa E Mikroklimat rynkowy klasa D
Działalność profesjonalna	
naukowa i techniczna	
Mikroklimat infrastruktura techniczna klasa B Mikroklimat rynkowy klasa C Rentowność majątku trwałego klasa A Samofinansowanie jst klasa B	Mikroklimat zasoby pracy klasa F Mikroklimat infrastruktura społeczna klasa D Mikroklimat społeczny klasa D Mikroklimat administracja klasa E Mikroklimat innowacyjność klasa D Produktywność pracy przedsiębiorstw klasa D Nakłady inwestycyjne klasa D

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań Instytutu Przedsiębiorstwa SGH.

Podsumowanie

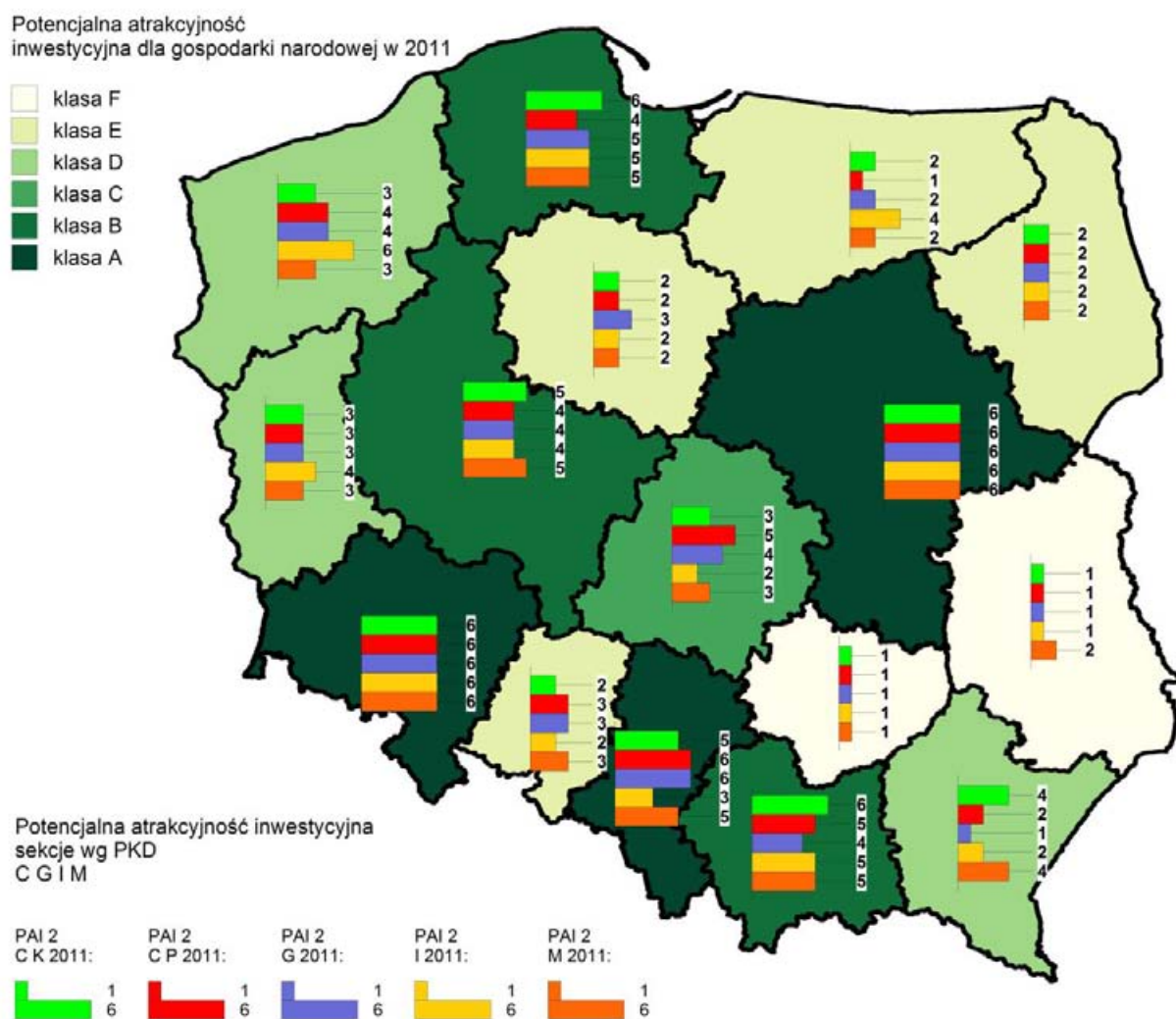
Lokomotywami rozwoju województwa łódzkiego są miasta na prawach powiatu: Łódź, Piotrków Trybunalski i Skierniewice oraz powiat bełchatowski, jak również powstałe w tym regionie specjalne strefy ekonomiczne.

W związku z konkurencyjnością średnich i dużych przedsiębiorstw województwo jest predestynowane do **tworzenia klastrów międzyregionalnych**, zwłaszcza w takich sektorach, jak: produkcja artykułów spożywczych, produkcja wyrobów tekstylnych, działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa i doradztwo podatkowe, opieka zdrowotna, przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw, wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych, produkcja pozostałych artykułów spożywczych, produkcja tkanin, produkcja mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących, wyrobów kosmetycznych i toaletowych.

Może także rozwijać **inteligentne specjalizacje** na bazie konkurencyjnych dużych i średnich przedsiębiorstw **w sektorach wysokiej techniki**: produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych, **w sektorach średnio-niskiej techniki**: produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, a także **w sektorach niskiej techniki**: produkcja artykułów spożywczych, produkcja wyrobów tekstylnych, produkcja odzieży, poligrafia.

ANEKS

Rysunek 1. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna województw w Polsce w podziale na podstawowe sekcje gospodarcze

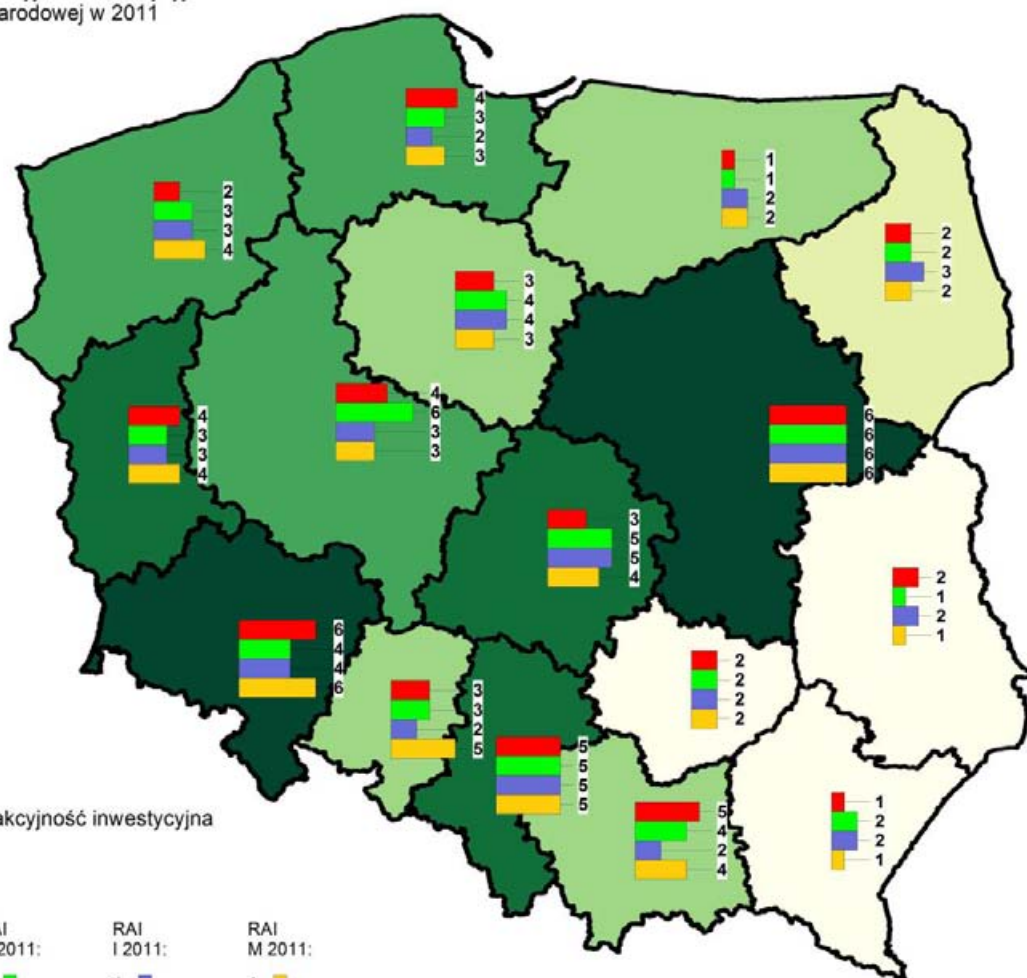

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna województw w Polsce w podziale na podstawowe sekcje gospodarcze

Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna
dla gospodarki narodowej w 2011

- klasa F
- klasa E
- klasa D
- klasa C
- klasa B
- klasa A

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 1. Zbiorne zestawienie wskaźników atrakcyjności inwestycyjnej dla województw

Województwo	DOLNOŚLĄSKIE	KUJAWSKO-POMORSKIE	LUBELSKIE	LUBUSKIE	ŁÓDZKIE	MAŁOPOLSKIE	MAZOWIECKIE	OPOLSKIE	PODKARPACKIE	PODLASKIE	POMORSKIE	ŚLĄSKIE	ŚWIĘTOKRZYSKIE	WARMIŃSKO-MAZURSKIE	WIELKOPOLSKIE	ZACHODNIOPOMORSKIE
PAI1 GN	A	D	F	D	D	C	A	E	D	E	B	A	F	D	B	B
PAI2 GN	A	E	F	D	C	B	A	E	D	E	B	A	F	E	B	D
RAI GN	A	D	F	B	B	D	A	D	F	E	C	B	F	D	C	C
PAI1 C	A	D	F	D	C	C	A	D	E	F	B	A	F	E	B	B
PAI2 C KAPITAŁ	A	E	F	D	D	A	A	E	C	E	A	B	F	E	B	D
PAI2 C PRACA	A	E	F	D	B	B	A	D	E	E	C	A	F	F	C	C
RAI C	A	D	E	C	D	B	A	D	F	E	C	B	E	F	C	E
PAI1 G	A	F	F	B	E	B	A	D	D	F	A	C	F	C	C	B
PAI2 G	A	D	F	D	C	C	A	D	F	E	B	A	F	E	C	C
RAI G	C	C	F	D	B	C	A	D	E	E	D	B	E	F	A	D
PAI1 I	B	E	F	C	E	B	A	E	E	E	A	C	F	C	C	A
PAI2 I	A	E	F	C	E	B	A	E	E	E	B	D	F	C	C	A
RAI I	C	C	E	D	B	E	A	E	E	D	E	B	E	E	D	D
PAI1 M	A	E	F	D	D	C	A	D	D	E	B	A	F	D	B	B
PAI2 M	A	E	E	D	D	B	A	D	C	E	B	B	F	E	B	D
RAI M	A	D	F	C	C	C	A	B	F	E	D	B	E	E	D	C

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej

Tabela 2. Ocena atrakcyjności na podstawie unijnego wskaźnika potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej PAI UE w roku 2011

	Mikroklimat Kapitał Ludzki	Mikroklimat Rynkowy	Mikroklimat Innowacyjność	Wskaźnik syntetyczny
Dolnośląskie	B	D	D	D
Kujawsko-Pomorskie	B	E	F	E
Lubelskie	B	F	E	F
Lubuskie	A	F	E	E
Łódzkie	A	E	E	E
Małopolskie	C	E	E	E
Mazowieckie	A	C	B	B
Opolskie	C	F	E	F
Podkarpackie	C	F	E	F
Podlaskie	B	F	E	F
Pomorskie	B	D	D	D
Śląskie	B	D	E	D
Świętokrzyskie	A	F	F	F
Warmińsko-Mazurskie	B	F	E	F

Wielkopolskie	A	E	E	E
Zachodniopomorskie	C	E	E	E

Źródło: opracowanie własne na podstawie obliczeń H. Godlewskiej-Majkowskiej i M. Czerneckiego, wykonanych w ramach realizacji badania statutowego: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów a lokalizacja przedsiębiorstwa w gospodarce globalnej* (zespół: dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska prof. SGH – kierownik badania, dr P. Bartoszczuk, dr P. Zarębski, mgr M. Typa, mgr M. Czernecki).

Tabela 3. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatów województwa łódzkiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Powiat	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
Powiat bełchatowski	0,333	A	A	A	A	A
Skierniewice	0,324	A	A	A	A	A
Łódź	0,312	A	A	A	B	A
Piotrków Trybunalski	0,303	A	A	A	C	A
Powiat łódzki wschodni	0,258	C	C	A	B	C
Powiat pabianicki	0,258	C	C	C	C	C
Powiat zgierski	0,246	C	C	C	C	C

Źródło: jak do tab. 1.

Tabela 4. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna gmin województwa łódzkiego dla gospodarki narodowej oraz wybranych sekcji

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN_klasy	PAI1_C_klasy	PAI1_G_klasy	PAI1_I_klasy	PAI1_M_klasy
Kleszczów (2)	0,380	A	A	A	A	A
Bełchatów (1)	0,260	A	A	A	B	A
Pabianice (1)	0,258	A	A	A	B	A
Rawa Mazowiecka (1)	0,258	A	A	A	A	A
Łódź (1)	0,257	A	A	A	B	A
Skierniewice (1)	0,256	A	A	A	B	A
Piotrków Trybunalski (1)	0,244	A	A	A	C	A
Aleksandrów Łódzki (3)	0,240	A	A	A	A	A
Tomaszów Mazowiecki (1)	0,238	A	A	A	D	A
Zgierz (1)	0,235	A	A	A	D	A
Nowosolna (2)	0,234	A	A	A	A	A
Anderspol (2)	0,231	A	A	A	B	B
Łowicz (1)	0,228	A	A	A	C	A
Konstantynów Łódzki (1)	0,228	A	A	A	C	A
Rzgów (3)	0,227	A	A	A	A	B
Kutno (1)	0,227	A	A	A	C	A
Ksawerów (2)	0,223	A	A	A	C	B
Brzeziny (1)	0,222	A	A	A	C	B
Zduńska Wola (1)	0,221	A	A	A	D	A

Łęczyca (1)	0,219	A	A	A	D	A
Radomsko (1)	0,217	A	A	B	D	A
Głowno (1)	0,216	B	B	B	A	B
Sieradz (1)	0,209	B	B	B	D	A
Tuszyn (3)	0,209	B	B	A	A	C
Stryków (3)	0,208	B	B	B	A	C
Pabianice (2)	0,206	B	B	B	B	C
Działoszyń (3)	0,204	B	B	B	C	C
Rząśnia (2)	0,204	B	C	C	D	C
Ozorków (1)	0,203	B	B	B	E	B
Rawa Mazowiecka (2)	0,201	B	B	D	B	C
Szczerców (2)	0,199	B	B	C	D	C
Sulmierzyce (2)	0,198	B	B	B	D	C
Wieluń (3)	0,197	C	B	B	B	B
Kamieńsk (3)	0,196	C	C	C	D	C
Parzęczew (2)	0,196	C	C	C	D	D
Koluszki (3)	0,195	C	C	C	D	C
Ozorków (2)	0,193	C	B	B	B	C
Wieruszów (3)	0,192	C	C	C	C	C
Opoczno (3)	0,192	C	C	C	D	B
Bolesławiec (2)	0,191	C	C	C	D	C
Krośniewice (3)	0,189	C	C	C	D	C
Ujazd (2)	0,187	C	C	C	C	C
Lipce Reymontowskie (2)	0,187	C	C	D	D	D
Dłutów (2)	0,186	C	C	C	C	D
Inowódz (2)	0,185	C	C	B	A	D
Bełchatów (2)	0,182	C	C	D	B	C
Łask (3)	0,182	C	C	D	E	C
Pajęczno (3)	0,182	C	C	D	D	C
Dobroń (2)	0,181	C	C	D	B	C
Osjaków (2)	0,181	C	C	C	A	D
Wolbórz (3)	0,181	C	C	D	C	D
Uniejów (3)	0,180	C	C	E	C	D
Nowe Ostrowy (2)	0,180	C	C	C	D	D
Zelów (3)	0,179	C	C	D	D	D
Dobryczy (2)	0,179	C	D	D	E	C

Źródło: jak do tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2012).